Размислите, одговорите усмено

- Да ли волите да истражујете, да откривате и упознајете нешто ново?
- Шта је то што вас наводи да истражујете, да се упуштате у непознато?
- Јесте ли некада путовали без родитеља, са својим друговима?

Како сте се тада осећали?

- Да ли вам се десило да сте нешто јако желели, али су вам родитељи рекли: „Још си ти мали за то! Није то још за тебе, има времена!“

Зашто мислите да су вам родитељи то рекли?

Јесте ли послушали њихове савете? Зашто?

- Шта ви мислите да ли је теже бити мали или одрастао? Због чега?
- Ваши родитељи брину о вама, тако и животиње брину о својим младунцима. На пример породица јелена.

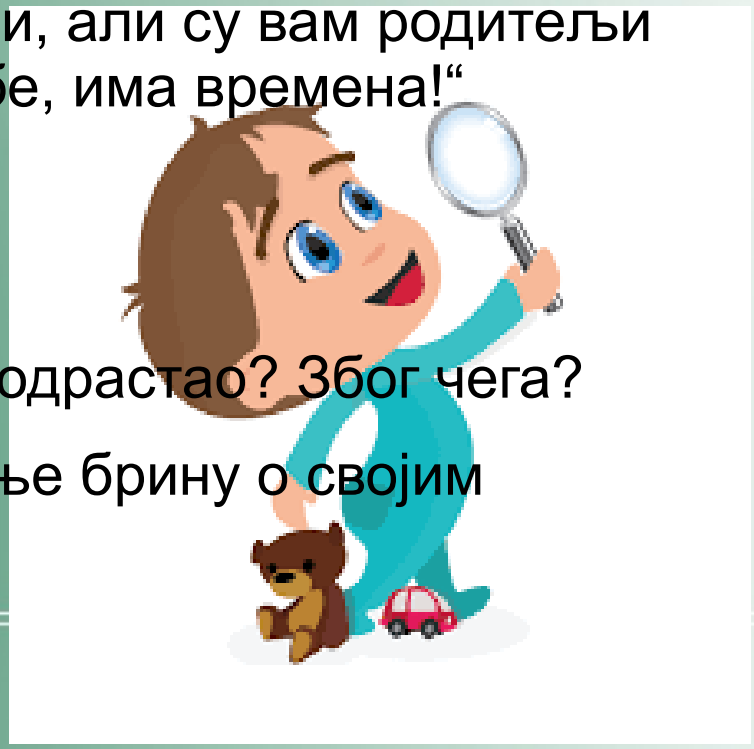

јелен и кошута

лане

Стално гледате цртане филмове и сигурно сте гледали неки у којем је приказана брига родитеља о младунчету.

Можете ли да се сетите неког цртаног филма у коме је приказана брига мајке о свом младунчету?

Која је животиња бамби? (лане, јеленче)

Приказ инсерта из цртаног филма "Бамби”:

https://www.youtube.com/watch?v=pRhfuUrP6qw

На овом часу ћемо обрадити народну лирску песму „Јеленче“. Она ће изазвати нове доживљаје код вас, њеним тумачењем разумећете многе идеје, мотиве у песми и повезаћете их са свакодневницом, наставићемо да негујемо љубав према народној књижевности и проширићемо знања о народним лирским песмама.

Запишите у свескама назив песме и испод назива пишемо народна лирска песма.

Јеленче

народна лирска песма

Размислите, усмено одговорите

Које песме се називају народним?

Које народне песме знате?

По чему се оне међусобно разликују?

Према теми о којој певају, разликују се епске и лирске народне песме. Шта су лирске народне песме??

Лирска народна песма је кратка умотворина у стиху. У њој се говори о љубави, породици, обичајима, односу међу члановима породице, раду.

Песма

- Послушајте песму са CD-а или кликом на линк.

https://www.youtube.com/watch?v=83Ophf2Mlew

- Како се сада осећате? Шта вас је растужило?

- Прочитајте песму - Читанка, 101. страна или са наредног слајда. Уколико има непознатих речи, поново прочитајте реченицу или потражите објашњење од укућана, односно у овој презентацији.

Јеленче

Расло јеленче мало,
Ко у пољу цвеће шарено.
Гора га росом појила,
Кошута млеком дојила.
Јеленче траву газило,
У трави извор спазило.
Не да се више дојити
Ни хладном росом појити.
С бистрога пије извора,
Драже му поље нег гора.
Кошута гором лелече:
„Пропашће моје јеленче.“

Не слуша младо јеленче,
Што мајка гором лелече,
Већ оно скаче по пољу,
Не слути тешку невољу;
Туда је момче ловило,
Јеленче младо спазило,
Хитро се стрелом бацило,
Јеленче љуто ранило.
Јеленче пишти у гори,
Рана га љута обори.
Кошута тужно лелече,
Мртво је њено јеленче
.

Народна песма

Непознате речи и изрази

гора – шума;

лелече – плаче, тугује;

пишти – гласно виче од бола;

хитро – брзо;

слути – предосећа.

Анализа песме, одговарати усмено

Где је одрастало јеленче?

Шта кошута осећа према јеленчету?

Где је одрастало јеленче? (Јеленче је расло у гори поред мајке.)

Шта кошута осећа према јеленчету?(Осећа љубав, нежност, топлину, брине о јеленчету.)

Али, у једном тренутку, у трави са које је сваког јутра сакупљало росу, јеленче је спазило извор. Шта представља извор у животу јеленчета?

Шта се променило у животу јеленчета од када је први пут окусило воду са извора?

Али, у једном тренутку, у трави са које је сваког јутра сакупљало росу, јеленче је спазило извор. Шта представља извор у животу јеленчете? (Извор у животу јеленчета представља изазов, нешто ново.)

Шта се променило у животу јеленчета од када је први пут окусило воду са извора?(Све се променило. Јеленче више не пије росу, нити га мајка доји, већ пије изворску воду, стално је у пољу.)Који стихови то потврђују: „Не да се више дојити, ни хладном росом појити“.

Шта значи стих: „Драже му поље нек гора.“ ?

Шта представља поље, а шта гора за јеленче?

Шта значи стих: „Драже му поље нек гора.“ ? (Јеленче је осетило слободу и сада ужива у њој. Драже му је да скаче по пољу него да буде уз мајку.)

Шта представља поље, а шта гора за јеленче? (Гора представља сигурност, безбедност коју има поред мајке, а поље представља нешто ново, непознато за јеленче, слободу али и опасност.)

Какво осећање у вама изазива слика кошуте која лелече гором?

Да ли је јеленче свесно опасности која му прети?

Какво осећање у вама изазива слика кошуте која лелече гором?

Да ли је јеленче свесно опасности која му прети? (Јеленче није свесно опасности која му прети, јер је тај нови свет за њега нешто лепо, и за њега тај свет представља слободу, другачији живот).

Ко се појављује као онај ко ће да оствари мајчине најцрње слутње? Шта он чини истог тренутка када види јеленче? Нађите стихове који то описују.

Ловац је јеленче убио стрелом а не пушком. Према томе, када је настала ова народна песма?

Којим именом је народни певач назвао ловца?

На шта он жели да нам укаже тиме што га назива младо момче а не момак?

Због чега је момче одмах убило јеленче? Да ли искусни ловци убијају младунце животиња?

Ко се појављује као онај ко ће да оствари мајчине најцрње слутње? (Појављује се ловац.) Шта он чини истог тренутка када види јеленче? Нађите стихове који то описују. (Чим је спазио јеленче ловац га убија. „Хитро се стрелом бацило, Јеленче љуто ранило.“)

Ловац је јеленче убио стрелом а не пушком. Према томе, када је настала ова народна песма?

Којим именом је народни певач назвао ловца? (Назвао га је младо момче.)

На шта он жели да нам укаже тиме што га назива младо момче а не момак? (Народни певач нам ставља до знања да је ловац врло млад, неискусан, непромишљен)

Због чега је момче одмах убило јеленче? (У намери да докаже своју вештину он реагује исхитрено, непромишљено јер јеленче за њега представља трофеј који до тада није имао прилику да освоји.) Да ли искусни ловци убијају младунце животиња? (Не убијају младунце, за њих је изазов да улове стару, искусну животињу која зна да се крије и чува од опасности. Њу је тешко уловити па самим тим то је за њих трофеј.)

Који део у песми је најтужнији? Зашто?

Због чега страда јеленче?

Шта мислите како би се песма завршила да је јеленче слушало своју мајку? На кога вас подсећа непослушност јеленчета?

Навести пример непослушности и последице.

Који део у песми је најтужнији? Зашто? (Најтужнији део у песми јесте када ловац убија јеленче, јер је оно младо и пред њим је живот.)

Због чега страда јеленче? (Јеленче страда због своје радозналости и зато што није послушало савет своје мајке.)

Шта мислите како би се песма завршила да је јеленче слушало своју мајку? На кога вас подсећа непослушност јеленчета? (На нас у понеким тренуцима када не слушамо оно што нам родитељи кажу.)

Навести пример непослушности и последице.

Шта је тема ове песме?

Који се ликови помињу?

Навести њихове особине.

Колико песничких слика уочавате у песми? Које су то слике?

Наведи неку поруку песме.

Записати у свеске

Тема: Трагична судбина јеленчета

Ликови: јеленче, кошута, ловац

Особине ликова:

Особине јеленчета: знатижељно, радознало, наивно, неискусно, непослушно.

Особине кошуте: брижна мајка, пуна љубави, искусна, опрезна, мудра

Особине ловца: непромишљен, исхитрен, безосећајан

Записати у свеске

ПЕСНИЧКЕ СЛИКЕ:

Јеленче у гори са мајком;

Јеленче излази из горе у поље;

Јеленче пије воду са извора;

Млади ловац га погађа стрелом;

Уплашена и брижна кошута лелече.

Записати у свеске

Поруке песме:

Слобода може да нас учини неопрезним.

Зло је ко не зна, а учити се не да.

Родитеље треба слушати.

Језик и стил, усмено одговарати

Пронађите персонификацију- давање људских особина животињама и биљкама.

Има ли риме у песми?

Која врста речи се најчешће римује у песми?

Језик и стил, усмено одговарати

Пронађите персонификацију- давање људских особина животињама и биљкама.

Има ли риме у песми? (У песми је заступљена рима.)

Која врста речи се најчешће римује у песми? (Глаголи)

Шта мислите... одговорите усмено

- Шта се на крају догодило са ловцем?
- Како је другачије могла да се заврши песма?

Домаћи задатак

- Одговорити на питања из рубрике „Кажи ми, кажи“ (Читанка, 101. стр.)

За радознале

Јелени живе у крдима. Женка је кошута, а младунче је лане/јеленче. Боја длаке им је лети рђасто-црвена и са доње стране стомака светлија а зимска сивкаста у разним нијансама. Длака на врату мужјака је нешто дужа. Мужјак има рогове који могу достићи тежину и до 14 кг.

Рогови почињу расти већ у првој години. Храни се ливадском травом, младицама, кором младог дрвећа, шумским плодовима: кестеном, жиром, дивљим воћем, које накнадно прежива.

За креативне

Ко жели, може да обоји илустрацију, доцрта, пронађе другу бојанку или илуструје песму.